

ธรรมมานุศาสตร์

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ธรรมคุณ (คุณของพระธรรม)

คุณของพระธรรมคุณมี ๖ ประการ ดังที่นักปราชญ์ได้ร้อยกรองเป็นบทสวดสำหรับน้อมนาระลึกไว้ในใจ ดังนี้

๑. **สวากขาโต ภคฺวาตา ธมฺโม** พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว คือ ตรัสไว้เป็นความจริงแท้ อีกทั้งงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะประกาศหลักการครองชีวิตอันประเสริฐ บริสุทธ์ บริบูรณ์สิ้นเชิง

๒. **สนฺทิฏฺฐิโก** อันผู้ปฏิบัติจะพึงเห็นชัดด้วยตนเอง คือ ผู้ใดปฏิบัติ ผู้ใดบรรลุ ผู้นั้นย่อมเห็นประจักษ์ด้วยตนเองไม่ต้องเชื่อตามคำของผู้อื่น ผู้ใดไม่ปฏิบัติ ไม่บรรลุ ผู้อื่นจะบอกก็เห็นไม่ได้

๓. **อกาลิโก** ไม่ประกอบด้วยกาล คือ ไม่ขึ้นกับกาลเวลา พร้อมเมื่อใด บรรลุได้ทันที บรรลุเมื่อใด เห็นผลได้ทันที อีกอย่างว่า เป็นจริงอยู่อย่างไร ก็เป็นอย่างนั้น ไม่จำกัดด้วยกาล

๔. **เอหิพฺสฺสิโก** ควรเรียกให้มาดู คือ เชิญชวนให้มาชม และพิสูจน์ หรือทำทนายต่อการตรวจสอบ เพราะเป็นของจริงและดีจริง

๕. **โอปนยิโก** ควรน้อมเข้ามา คือ ควรเข้ามาไว้ในใจ หรือน้อมใจเข้าไปให้ถึง ด้วยการปฏิบัติให้เกิดมีขึ้นในใจ หรือให้ใจบรรลุถึงอย่างนั้น หมายความว่า เชิญชวนให้ทดลองปฏิบัติดู อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่นำผู้ปฏิบัติให้เข้าไปถึงที่หมายคือนิพพาน

๖. **ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญฺหิ** อันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน คือ เป็นวิสัยของวิญญูชนจะพึงรู้ได้ เป็นของจำเพาะตน ต้องทำจึงเสวยได้เฉพาะตัว ทำให้กันไม่ได้ เอาจากกันไม่ได้ และรู้ได้ประจักษ์ที่ในใจของตนเอง

คุณข้อที่ ๑ มีความหมายกว้างรวมทั้งปริยัติธรรม คือ คำสั่งสอนด้วย ส่วนข้อที่ ๒ ถึง ๖ มุ่งให้เป็นคุณของโลกุตตรธรรม จะเห็นได้ในที่อื่น ๆ ว่า ข้อที่ ๒ ถึง ๖ ท่านแสดงไว้เป็นคุณบทของนิพพานก็มี

